VERSLAG VAN 12 JAAR BROEDVOGELONDERZOEK BIJ HALFWEG

Frank van Groen

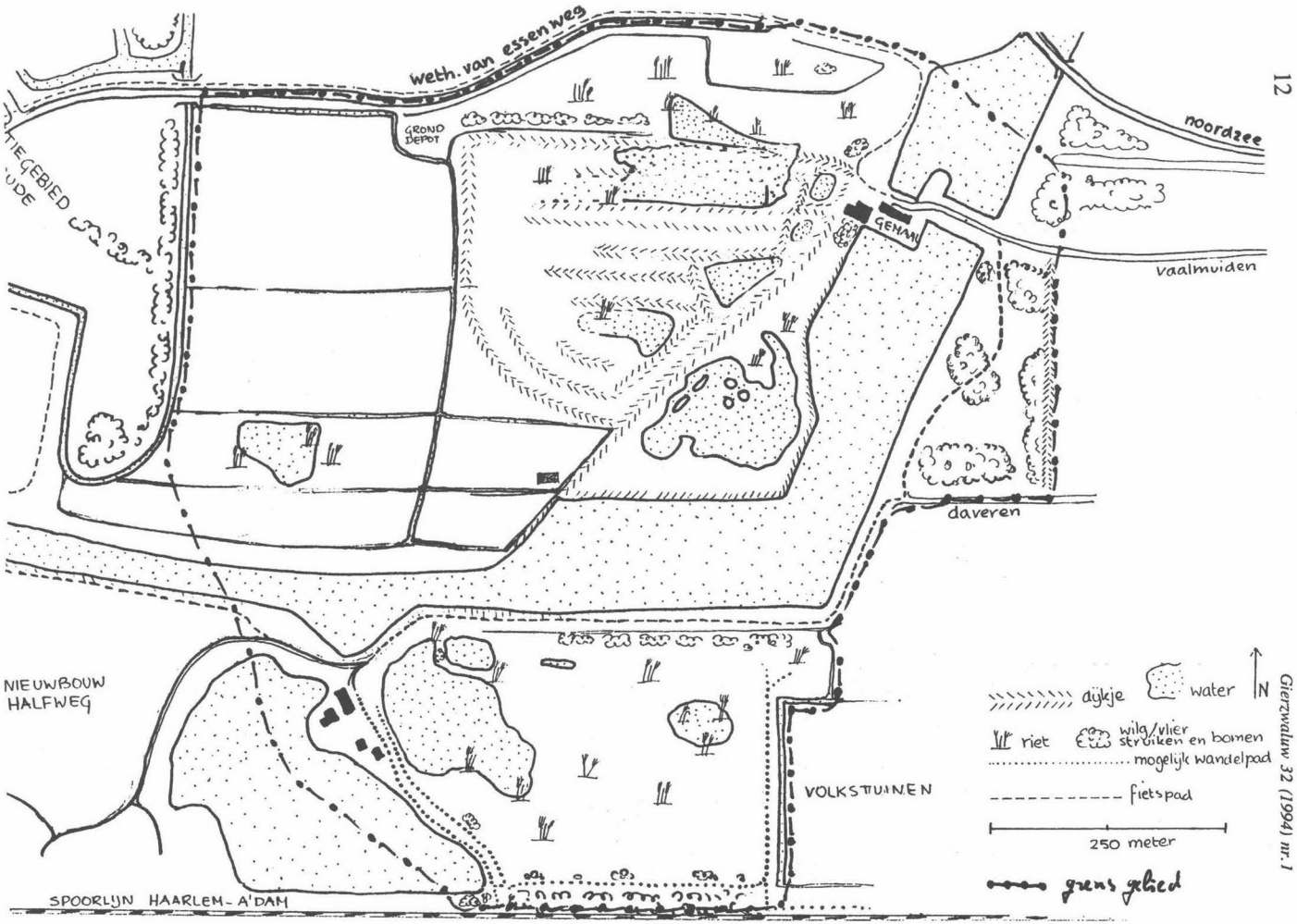
Sinds 1982 inventariseer ik een gebied bij Halfweg op broedvogels volgens de BMP-methode. Inventarisatieverslagen van dit gebied verschenen eerder in de Gierzwaluw (van Groen 1982, van Groen 1983, van Groen 1985, van Groen 1989). Het broedvogelmonitoringproject (BMP) van SOVON ging in 1984 van start. Gegevens van 2 inventarisaties van voor de start van het BMP (1982 en 1983) zijn achteraf volgens BMP-criteria uitgewerkt, zodat alle gegevens vergelijkbaar zijn. In 1988 is wat matig geinventariseerd (slechts 7 bezoeken). Het laatste bezoek viel al op 1 juni zodat voor een aantal soorten de aantallen wat te laag zijn uitgevallen dat jaar.

Ligging en terreinbeschrijving

Kaart 1 geeft de ligging van het proefvlak weer, met in het zuiden de spoorlijn Amsterdam-Haarlem, in het oosten het volkstuinencomplex de Groote Braak en in het noordwesten het recreatiegebied Spaarnwoude. Het gebied is ongeveer 140 ha groot en wordt doorsneden door een afwateringskanaal dat het Noordzeekanaal met de Ringvaart rond de Haarlemmermeer verbindt.
De vegetatie bestaat vooral uit riet, ruigtes en overgangen naar wilgenstruweel. Voonamelijk langs de Weth. van Essenweg groeien wat duindoornbosjes. De Noordwesthoek van het gebied had de afgelopen jaren een wisselende bestemming. De eerste jaren was het gebied in gebruik als weiland en/of akkerland (aardappels, bieten, mais, luzerne). Sinds 1990 is dit stuk ingeplant met diverse soorten boompjes (Geuzenbos). Vanaf 1985 wordt het rietland langs de spoorlijn jaarlijks gemaaid.
Begin 1990 is ten westen van het gemaal een dijk weggegraven waardoor een groter meer kon ontstaan dat sindsdien erg in trek is bij allerlei eenden.
In de loop van de onderzoeksperiode zijn de wilgen en andere bomen en struiken flink omhoog gekomen, met voor sommige soorten vogels spectaculaire gevolgen. Het terrein heeft daardoor nu een minder open karakter dan vroeger.

Interpretatie van de resultaten

In tabel 1 zijn de aantallen broedparen/territoria van elke soort gegeven voor de 12 onderzochte jaren. In deze periode hebben in het totaal 74 soorten

weth. van essenweg
GROND DEPOT
noordzee
GEHAAN
vaalmuiden
daveren
NIEUWBOUW HALFWEG
VOLKSTUINEN
SPOORLIJN HAARLEM-A'DAM
dijkje
water
N
riet
wilg/vlier struiken en bomen
mogelijk wandelpad
fietspad
250 meter
grens gebied

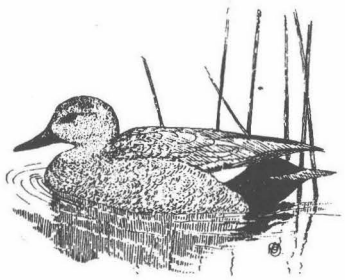
gebroed in het gebied, waarvan 22 elk jaar. Het aantal broedende soorten varieerde van 38 in 1982 tot 52 in 1993.
Toe- of afname van een soort kan toevallig zijn, veroorzaakt worden door veranderingen in het terrein of te maken hebben met wisselende omstandigheden in het overwinteringsgebied. Dat laatste zal z'n weerslag hebben op landelijk niveau. Voor een aantal wat algemenere soorten geven de BMP-indexen de landelijke trend weer (zie tabel 2). Als de BMP-trend verschilt van de trend in de aantalsontwikkeling in Halfweg hebben we waarschijnlijk te maken met plaatselijke oorzaken.

De Nederlandse broedvogels kunnen grofweg worden ingedeeld in drie groepen : standvogels, deeltrekkers en wegtrekkers. Standvogels hebben te lijden van strenge winters. Wegtrekkers ontvluchten de winter. Op hen zal streng winterweer geen invloed hebben. Deeltrekkers zijn soorten waarvan de populatie deels in Nederland overwintert en voor een deel en Zuid-Europa. Normaal ontsnapt deze groep aan de kwalijke gevolgen van streng winterweer, behalve als vorst en sneeuwval tot in Zuid-Europa doordringen. Dat gebeurde in 1962-1963, maar ook in drie winters tijdens de onderzoeksperiode, die van '84-85', '85-86' en '86-87'. Wegvluchten voor de kou hielp niet meer en abnormale sterfte kon niet uitblijven. Deze soorten kregen de daaropvolgende jaren ruim de gelegenheid de stand weer op het oude peil te brengen na een paar uitzonderlijk zachte winters.

In tabel 2 zijn de landelijke BMP-trends vergeleken met die van Halfweg. Voor 15 in het gebied bij Halfweg broedende soorten is geen BMP-index beschikbaar.
Bij Halfweg nemen 6 soorten toe die ook landelijk toenemen. Het zijn de Winterkoning, de Sprinkhaanrietzanger, de Grasmus, de Zwartkop, de Tjiftjaf en de Zwarte Kraai. Winterkoning, Zwartkop en Tjiftjaf nemen daarbij sneller toe dan landelijk. Zij profiteren extra van de uitbreiding van bosjes en struwelen in het gebied. Van de Blauwborst is geen BMP-index maar bekend is dat deze soort ook in andere gebieden in Nederland toeneemt.
Een aantal soorten neemt in het gebied toe terwijl landelijk geen toename geconstateerd kan worden. Voor Houtduif, Heggemus, Nachtegaal, Merel, Tuinfluiter, Fitis en Koolmees geldt waarschijnlijk hetzelfde als voor de Winterkoning. Meer geschikte broedplaatsen zijn ontstaan door de uitbreiding van bosjes.
De stand van Bergeend en Tafeleend ligt de laatste jaren verassenderwijs wat hoger dan in het begin van de periode. Misschien heeft de relatieve rust in dit gebied daar iets mee te maken.
Vijf soorten namen duidelijk af. De bruine kiek verdween nadat als gevolg

van maaien de broedplaats ongeschikter werd. Ook de Snor wordt in het gebied nauwelijks meer gehoord, waarschijnlijk ook als gevolg van maaien. In 1994 zal er geen riet gemaaid worden, hopelijk komt de Snor terug.
Patrijs en Veldleeuwerik laten ook landelijk een afname zien. Voor de Veldleeuwerik werd het terrein te ruig. De laatste jaren is geen territorium meer vastgesteld.
Na het inplanten van boompjes op de akkers in het noordwestelijk deel werd dit stuk definitief ongeschikt voor het broeden van weidevogels, met name de Kievit.
Een groot aantal soorten laat geen duidelijke trend zien.
Rietzanger en Kleine Karekiet nemen landelijk toe, vooral de Rietzanger naamt veel sneller toe dan in Halfweg.
Bij de Kneu is landelijk sprake van een afname, na een dip eind jaren 80 is de Kneu bij Halfweg vrijwel terug op z'n oude niveau. Ook de Spreeuw en de Rietgors doen het in Halfweg beter dan in de rest van het land.
De overgebleven 26 soorten hebben de afgelopen jaren incidenteel in het gebied gebroed. Daaronder bevinden zich bijzondere soorten als Roerdomp, Zomertaling en Buidelmees, maar ook gewone als Boerenzwaluw en Scholekster.

Samengevat nemen in de onderzochte periode in het inventarisatiegebied 21 soorten structureel toe en 5 soorten structureel af. Bij 22 soorten valt geen duidelijke trend te ontdekken en 26 soorten broeden slechts incidenteel in het gebied. Zowel bij de toenemende soorten als bij de afnemende soorten zitten standvogels, wegtrekkers en deeltrekkers. Over een periode van 12 jaar spelen winterinvloeden op de lange termijn trend geen nauwelijks meer een rol.

Tabel 1
Lijst van broedvogels met aantallen broedparen/territoria

	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93
Aantal bezoeken	12	15	16	14	12	15	7	12	12	12	13	12
1 Dodaars	4	5	7	4	5	3	1	3	2	2	3	3
2 Fuut	3	4	5	7	8	8	5	5	10	8	13	8
3 Roerdomp					1	1						
4 Knobbelzwaan					1	1						
5 Nijlgans					1	1	1		1			
6 Bergeend	3	2	4	3	3	3	4	4	10	6	5	8
7 Krakeend	3	3	1	1		2		2	3	3	4	2
8 Wilde Eend	25	35	25	20	16	24	9	15	33	24	22	20
9 Wintertaling											2	
10 Zomertaling								1				
11 Slobeend	4	4	8	13	9	5	3	2	9	9	5	7
12 Krooneend								1				
13 Tafeleend	3	2	2	1	2	2	2	3	5	9	8	6
14 Kuifeend	30	21	19	6	23	25	8	10	18	33	24	18
15 Bruine Kiekendief	2	2	1	1	1	2	1	2		1		
16 Torenvalk						1	1	1	1	1	1	1
17 Patrijs	2	6	2	2	1	1			1		1	
18 Fazant	3	12	14	8	4	12	5	14	17	20	15	14
19 Porseleinhoen											1	
20 Waterral		1					1	1	2	1	2	1
21 Waterhoen	3	7	11	3	2	5	1	6	6	5	5	5
22 Meerkoet	30	26	22	26	24	32	17	23	27	29	27	31
23 Scholekster			1	3	1	1		1		1		
24 Kluut						1	1					
25 Kievit	2	10	10	13	12	10	2	7	2	1	2	
26 Grutto						1						
27 Tureluur	1	1	1	3	2	1						
28 Houtduif		1	2	2	2	3	3	5	8	11	12	8
29 Holeduif									2			
30 Turkse Tortel	1					1	1	1	1	1	1	
31 Tortelduif									1	1		1
32 Koekoek	2	4	4	4	3	4	2	3	3	4	4	4
33 Ransuil		1	1	1	1	1		1				
34 Grote Bonte Specht					1		1		1			2
35 Veldleeuwerik	7	5	6	3	1	1		1				
36 Boerenzwaluw			1									
37 Graspieper	2	1				1						
38 Gele Kwikstaart				1	1	4						
39 Witte Kwikstaart		1		1				1	1	2	1	1
40 Winterkoning	2	2	6	7	6	8	15	24	32	23	32	38
41 Heggemus	7	9	7	7	5	7	2	13	12	15	15	14
42 Nachtegaal						1	1	2	2	3	2	8
43 Blauwborst			1	3		3	2	1	9	10	9	11
44 Roodborsttapuit	1											
45 Merel	4	5	7	3	3	6	7	6	11	8	11	11
46 Zanglijster		1	1					1				1
47 Sprinkhaanrietzanger	4	4	3	5		4		3	3	6	6	8
48 Snor	3	2	3	3	2				1			

49 Rietzanger	30	18	25	14	14	16	5	14	24	16	12	18
50 Bosrietzanger	15	33	30	40	38	45	37	41	25	31	39	40
51 Kleine Karakiet	52	54	67	79	63	75	38	68	58	76	103	84
52 Grote Karekiet											1	
53 Braamsluiper								1		3	1	2
54 Grasmus	5	6	3	3	1	4	5	8	7	9	9	8
55 Tuinfluiter	6	5	5	5	2		1	2	5	10	6	10
56 Zwartkop					3	2		1	1	5	13	8
57 Tjiftjaf							1	6	9	6	10	11
58 Fitis	15	14	20	19	21	31	27	38	37	44	41	40
59 Baardmannetje		1	4			2	1	3	6	3	4	3
60 Buidelmees										1		1
61 Staartmees												1
62 Pimpelmees				1	1	3	2	4	6	2	7	4
63 Koolmees	5	3	4	5	3	5	4	4	6	8	7	12
64 Vlaamse Gaai						1			1	1	1	1
65 Ekster		2	3	8	4	3	2	3	5	8	11	8
66 Kauw											2	1
67 Zwarte Kraai					1		1	1	2	2	2	2
68 Spreeuw	2	3	2	1		3		3	2	2	2	2
69 Huismus	2	3	3	2	2	4	1	4	3	7	3	2
70 Ringmus												1
71 Groenling	10	7	7	3		4	3	4	4	7	4	6
72 Putter									2	4	5	3
73 Kneu	14	14	12	10	4	3		7	10	10	12	11
74 Rietgors	31	25	23	22	20	26	12	19	24	26	27	24
aantal broedparen	**339**	**370**	**379**	**366**	**315**	**412**	**234**	**395**	**474**	**518**	**552**	**539**
aantal soorten	*38*	*43*	*41*	*42*	*39*	*50*	*39*	*51*	*53*	*49*	*48*	*52*

Tabel 2
BMP-indexen en landelijke trends (L) vergeleken met die van Halfweg (H)

A = structurele afname
T = structurele toename
I = incidentele broedvogel
S = populatieschommelingen zonder duidelijke trend

	1984	85	86	87	88	89	90	91	92	L	H
1 Dodaars	100	80	64	51	64	108	99	69	79	S	S
2 Fuut	100	75	75	72	77	82	90	87	108	S	S
3 Roerdomp											I
4 Knobbelzwaan											I
5 Nijlgans											I
6 Bergeend	100	111	106	112	112	132	102	97	87	S	T
7 Krakeend	100	94	53	65	59	69	75	88	72	S	S
8 Wilde Eend	100	106	107	104	105	114	107	102	92	S	S
9 Wintertaling	100	107	107	117	118	124	83	61	59	A	I
10 Zomertaling											I
11 Slobeend	100	113	93	91	92	101	92	81	81	S	S
12 Krooneend											I

13 Tafeleend	100	134	152	136	144	123	121	96	101	S	T
14 Kuifeend	100	115	114	109	113	114	113	108	100	S	S
15 Bruine Kiekendief											A
16 Torenvalk	100	79	57	68	76	149	183	171	112	S	S
17 Patrijs	100	104	93	98	75	84	89	95	82	A	A
18 Fazant	100	98	107	107	97	105	111	111	101	S	S
19 Porseleinhoen											I
20 Waterral											T
21 Waterhoen	100	61	55	47	68	85	94	69	68	S	S
22 Meerkoet	100	103	91	80	92	103	107	110	111	S	S
23 Scholekster	100	117	99	92	91	94	94	94	85	A	I
24 Kluut											I
25 Kievit	100	98	84	80	84	82	75	75	71	A	A
26 Grutto	100	157	137	140	143	148	143	147	137	S	I
27 Tureluur	100	135	110	113	112	115	100	87	101	S	I
28 Houtduif	100	102	92	90	93	95	104	105	99	S	T
29 Holeduif	100	99	97	90	91	94	103	101	103	S	I
30 Turkse Tortel	100	92	79	59	54	56	67	58	77	A	I
31 Tortelduif	100	96	92	86	75	76	67	58	77	S	I
32 Koekoek	100	103	95	102	98	99	92	83	90	S	S
33 Ransuil	100	66	69	62	69	89	86	69	60	S	I
34 Grote Bonte Specht	100	97	103	115	125	114	115	117	109	S	I
35 Veldleeuwerik	100	85	77	71	74	75	72	67	65	A	A
36 Boerenzwaluw	100	79	101	82	110	116	130	102	104	S	I
37 Graspieper	100	66	57	65	76	105	104	96	101	S	I
38 Gele Kwikstaart	100	133	167	151	155	190	165	111	97	S	I
39 Witte Kwikstaart	100	86	93	113	145	137	131	124	98	S	I
40 Winterkoning	100	57	60	67	97	127	149	96	124	T	T
41 Heggemus	100	86	89	85	88	97	94	86	87	S	T
42 Nachtegaal	100	104	118	129	138	146	128	114	104	S	T
43 Blauwborst											T
44 Roodborsttapuit	100	79	87	88	123	133	165	148	166	T	I
45 Merel	100	87	95	91	108	122	129	115	117	S	T
46 Zanglijster	100	60	47	49	61	72	77	73	79	A	I
47 Sprinkhaanrietzanger	100	117	117	121	157	161	160	124	135	T	T
48 Snor											A
49 Rietzanger	100	111	127	151	157	193	150	174	187	T	S
50 Bosrietzanger	100	109	115	124	125	126	122	101	92	S	S
51 Kleine Karakiet	100	102	113	124	115	129	127	111	137	T	S
52 Grote Karekiet											I
53 Braamsluiper	100	120	85	97	99	109	103	85	80	S	S
54 Grasmus	100	126	153	191	188	216	201	174	194	T	T
55 Tuinfluiter	100	100	102	111	110	108	106	104	108	S	T
56 Zwartkop	100	104	105	110	135	134	148	132	161	T	T
57 Tjiftjaf	100	107	101	110	138	146	178	141	181	T	T
58 Fitis	100	104	101	107	112	117	114	102	90	S	T
59 Baardmannetje											T
60 Buidelmees											I
61 Staartmees	100	74	78	79	87	92	92	97	101	S	I
62 Pimpelmees	100	84	83	88	105	102	109	121	109	S	S
63 Koolmees	100	86	92	91	96	89	94	108	99	S	T
64 Vlaamse Gaai	100	88	91	93	91	95	101	115	107	S	S
65 Ekster	100	109	108	109	115	123	119	123	116	S	T
66 Kauw	100	96	98	95	101	103	113	106	115	S	T
67 Zwarte Kraai	100	112	120	124	132	146	149	151	151	T	T

68 Spreeuw	100	98	98	86	90	88	86	84	77	A	S
69 Huismus	100	111	123	97	112	98	105	108	92	S	S
70 Ringmus	100	112	89	103	105	113	127	114	97	S	I
71 Groenling	100	77	80	80	93	87	96	96	84	S	S
72 Putter											T
73 Kneu	100	92	72	64	72	82	82	74	77	A	S
74 Rietgors	100	82	81	80	85	91	81	69	71	A	S

Literatuur

- SOVON. 1985. Broedvogel-monitoringproject, Handleiding.
- SOVON. 1993. Handleiding SOVON Broedvogel Onderzoek.
- SOVON-nieuws. 6e jaargang nr 4, december 1993.
- Groen, F. van. 1982. Verslag van een broedvogelinventarisatie bij Halfweg in 1982. De Gierzwaluw 20 (4): 146-149.
- Groen, F. van. 1983. Broedvogels van de Lange Bretten en omgeving in 1983. De Gierzwaluw 21 (3): 82-85.
- Groen, F. van. 1985. Broedvogels van de Lange Bretten en omgeving in 1984. De Gierzwaluw 23 (3): 71-73.
- Groen, F. van. 1989. Verslag van 8 jaar broedvogelonderzoek bij Halfweg. De Gierzwaluw 27 (4): 6-11.

Frank van Groen
Tilanusstraat 50 I
1091 BM Amsterdam

"Nog één keer dan: als je zo'n vijftienhonderd meter hoog bent en je ziet beneden 'n dier kreperen, dan blijf je rondjes draaien tot 't dood is en dan ga je erop af. Lenny, jij blijft dicht bij je broertjes en je doet ze gewoon na."

FARDOL 11-4-'94

GIERZWALUWEN? JE RAAKT ALTIJD DE TEL KWIJT

Jan Maarten Fiedeldij-Dop

Ze kunnen zo snel voorbij scheren, draaien en een gat inschieten, dat je slechts met geduld er achter komt waar precies. In de middelbare schooltijd, die niet erg goed verliep, lag ik uren op het platte dak middenin de muurpeper me te vergapen aan hun kunsten. Ze broedden achter de pannen van de Zusterhuizen van het Diaconesseziekenhuis, nu Stadsdeelkantoor Zuid, in het begin van de Koninginneweg. Ik zag ze loopings maken, paren in de vrije val, elkaar aantrekken en afstoten door de vleugels op te trekken en te vertragen of te versnellen.
Dan die onbegrijpelijke wilde kriskrasvluchten in de schemertijd, waarna de groep plotsklaps oploste. Als je er een op straat vond, nog levend, vond je die grote luizen in de vacht.
Ja, vacht is het goede woord voor die ontelbaar kleine veertjes als haren zo fijn. Per vergissing trok ik aan een snorhaar, omdat ik meende, dat het een beschadiging was. Vleugel gebroken-hoe? Deze vogels nemen duizend risico's. Ze sjeezen tussen tramleidingen door, drinken scherend over het water, vangen insekten in ongemaaid gras- en rietland. En het mannetje zet zich soms af aan het einde van de paring, waardoor hij op tijd wegkomt en zij op de grond valt. Boven het Vondelpark leefde rond 1955 een boomvalk. Die wist gierzwaluwen in het nauw te drijven, in de hoek van twee gebouwen. Dan sloeg hij toe, maar toch vaak mis. Zo'n zwaluw blijft je jeugdvriend.

De Plantage-zwaluw.

Daarom snel ingehaakt op het initiatief van Gerard Schuitemaker in Oud-West. Op 6 november 1992 werd een groepje opgericht in de Oosterkerk. De Plantage is veel natuurliefhebbers rijk en zo waren er al gauw tien mensen, en bijzonder was, dat er ook een paar IVN-ers op af kwamen. In de buurt woont Willem de Waal, van de Vogelwerkgroep, die al jaren de zwaluwen inventariseert. Hij kon bevestigen, dat er weliswaar nog een paar mooie kolonies zijn, maar er toch heel veel verdwenen is. Bijvoorbeeld door het renoveren van de pakhuizen aan het Entrepotdok rond 1984 tot woningen. Vanuit mijn woonboot kijk ik op die pakhuizen uit en we besloten De Dageraad uit te nodigen. De bewonerscommissie reageerde positief, want Andre van Stigt, de architect, en enige bewoners hadden tijdens de verbouw tevergeefs voorgesteld de nesten te sparen. Maar de projectleiders vonden: te vies. Nu was de tijd schoon. Op 24 februari kregen we de medewerking het